

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА МОРСКО ДЕЛО, РИБАРСТВО
И АКВАКУЛТУРИ

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО

ДОПЪЛНЯЕМОСТ НА ПРОГРАМАТА ЗА МОРСКО ДЕЛО, РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ 2021-2027 Г. (ПМДРА) С ДРУГИ ПРОГРАМИ, ФОНДОВЕ И ИНСТРУМЕНТИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Взаимодействието на ПМДРА с други програми, които ще се изпълняват през програмен период 2021-2027 г. е заложено в Споразумението за партньорство (СП), чрез идентифицирани цели на политиката (ЦП). ПМДРА ще изпълнява дейности, свързани с постигане на ЦП 2 „По-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към него, превенция и управление на риска и устойчива градска мобилност“ (Приоритети 1, 2 и 4) и ЦП 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии и местни инициативи“ (Приоритет 3). Програмите, попадащи в посочените цели на политиката имат отношение към изпълнението на ПМДРА.

СИНЕРГИЯ И ДОПЪЛНЯЕМОСТ С ДРУГИ ПРОГРАМИ, ФОНДОВЕ И ИНСТРУМЕНТИ НА ЕС

Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (ПКИП)

ПМДРА ще подпомага дейности по прилагане на мерки за енергийна ефективност, подобряване на ресурсната ефективност в предприятията в областта на производството и управлението на отпадъците, разработване и внедряване на иновативни продукти, процеси и бизнес модели в областта на кръговата икономика, които са обект на подпомагане и по ПКИП.

Основната демаркационна линия между ПКИП и ПМДРА се основа на база код на икономическа дейност¹ (код по КИД) на предприятията. Като допустими по ПМДРА бенефициенти са определени лица, развиващи дейност в областта на риболова, аквакултурите и преработката им, организации на производители на продуктите на риболова и аквакултурите и други форми на обединения в посочените сектори, които ще бъдат изключени от обхвата на ПКИП.

Програма „Околна среда“ (ПОС)

Инвестициите по ПМДРА са насочени към ограничаване на въздействието на риболова върху морската среда и вътрешните водоеми, запазване и повишаване на качеството на водата при отглеждане на аквакултури, опазване на водните ресурси чрез събиране на отпадъци в морето от рибарите, като отстраняване на изгубени риболовни уреди и морски отпадъци. Предвиждат се мерки за намаляване на замърсяването от кораби и пристанищни съоръжения, събиране на морски отпадъци, модернизация на стопанствата за аквакултури с цел намаляване на замърсяването в резултат от дейността им.

Дейностите, подпомагани от ПОС във връзка с управление на отпадъците са насочени към урбанизираните територии и целят да подобрят условията за живот на жителите в тях. ПОС подкрепя мерки за подобряване управлението на битовите отпадъци основно насочени към гражданите. Подкрепят се операции за опазване и възстановяване на видовете и местообитанията от мрежата на Натура 2000 и други мерки, съгласно Рамката за приоритетни действия (РПД) за НАТУРА 2000 в България.

ПМДРА ще допълни ПОС с дейности по внедряване на по-добри и нови риболовни техники и уреди и оборудване с цел намаляване въздействието от риболовните дейности върху околната среда; изпълнение на дейности, които да подпомогнат управлението и опазването на морските защитени зони, придобиване на научни и технически познания за подобряване на селективността на риболовните уреди и техниката на риболов; придобиване на умения и постигане на обществена информираност и активност за опазване на териториите от Натура 2000, включително и на териториите, където се прилага подхода ВОМР. В сектора на аквакултурата ще бъдат подкрепяни инвестиции за намаляване на отрицателното въздействие върху околната среда; използване на възобновяема енергия; въвеждане на методи за производство на аквакултури, съвместими със специфичните нужди на НАТУРА 2000, напр. опазване на местообитанията и видовете на птиците и видрите, съгласно Рамката за приоритетни действия (РПД) за НАТУРА 2000 в България за периода 2021-2027, където има разписана ясна демаркация по програмите.

¹ Основната икономическа дейност на оператора на база на декларираните приходи. Въз основа на посочените дейности се изчислява основната дейност на оператора съгласно Класификацията на икономическите дейности (КИД-2008) по методология, хармонизирана с европейските регламенти. Всяка икономическа дейност се изписва с определен код (код по КИД).

Програма за транспортна свързаност (ПТС)

По ПТС се подпомага реконструкция на пристанища с национално значение – изграждане на съоръжения против заливания на терминал Русе-запад, реконструкция на терминал Лом и Варна, реконструкция на пристанищни съоръжения за баластни операции; развитие на интермодални терминали; доставка на допълнителни мултифункционални плавателни съдове и съоръжения за корабоплаване по р. Дунав; доставка на многоцелеви аварийно-спасителни и патрулни кораби и специализирано оборудване, чрез които да се осъществяват функциите, свързани с осигуряването на безопасността и сигурността в морските пространства на България; изграждане на инфраструктура за алтернативни горива в пристанищата с национално значение.

В допълнение към мерките по ПМДРА, реализацията на ПТС ще допринесе за подобряване на морската свързаност и морската и крайбрежна икономика. В ПТС се финансират на дейности по отношение на подобряване на свързаността в пристанищата с национално значение, които косвено ще допринесат до изпълнение на целите на ПМДРА по отношение на риболова, достъпът до алтернативни горива. ПМДРА ще постига целите за нисковъглеродна Европа чрез инвестиции за сходни дейности в рибарските пристанища и на борда на риболовните кораби. ПМДРА ще финансира надграждането на системата, в която ще се обменят данни от различни източници (CISE), в т.ч. данните от информационните системи за управление на трафика на плавателните съдове.

Демаркационна линия между ПТС и ПМДРА - инвестициите по ПТС не обхващат рибарски пристанища и лодкостоянки.

Програма „Развитие на регионите“ (ПРР)

ПМДРА фокусира подкрепа за рехабилитиране на пристанища, кейове, изграждане и реновация на закрити лодкостоянки и благоустрояване на прилежащия към тях терен.

ПРР ще подкрепя дейности за благоустрояване на градската среда. Мерките за енергийна ефективност по ПРР касаят жилищни и административни сгради, а тези по ПМДРА ще се реализират на територията на рибарските пристанища, фермите за производство на аквакултури и преработвателните предприятия, като ще са насочени и към внедряване и използване на ВЕИ за задоволяване на собствените нужди от електроенергия при производството.

Допирни точки при изпълнението на двете програми се идентифицират и при реализацията на териториалните подходи Водено от общностите местно развитие (BOMP) и Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), както и в процеса на морското пространствено планиране.

Програма „Образование“ (ПО)

Дейностите, насочени към зелената и синя икономика в рамките на образователните институции по ПО ще се допълват от Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури чрез провеждане на специализирани обучения за повишаване на квалификацията на работещите в сектор „Рибарство“ (рибари, производители на аквакултури, заети в предприятия за преработка), информационни дейности за опазване на водната околна среда и за повишаване на капацитета на органите, отговорни за контрола и събирането на данни по програмата.

Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 – 2027 г. (ПРЧР)

За насърчаване на заетостта и подкрепа за мобилността на работната сила се реализира допълняемост с ПРЧР, в рамките на която биха могли да се финансират подкрепящи мерки, в т.ч. разходи за субсидирана заетост, свързани със стимулирането на работодатели да наемат хора в предприятия от сектора на рибарството и аквакултурите в зависимост от изискванията на режимите за държавна помощ.

Програма „Техническа помощ“ 2021-2027 г. (ПТП)

Интервенциите в Споразумението за партньорство (СП) са планирани в отговор на предизвикателства, които поставят високи цели и респективно завишени отговорности при изпълнението на европейската политика на сближаване в България. В тази връзка, за постигане целите на СП е необходима по-силна координация, висок стандарт на административен капацитет, както и качествено унифицирано управление на европейските средства. ПТП чрез подкрепа на действия за подобрене и развитие, следва да осигури в България среда, която да обезпечи ефективното управление и контрол на средствата от фондовете със споделено управление от Регламента за общоприложимите разпоредби.

Допълнителни механизми за координация и взаимно допълване на програмите се осигуряват от работни групи, експертни мрежи и дискусии, свързани с подготовката и изпълнението на различните програми и операции, базирани на принципа на партньорство и участието на представители на социално-икономическите партньори и заинтересовани страни.

Специализираните обучения и дейности по комуникационната стратегия на ПМДРА 2021-2027 ще са от бюджета на програмата, а тези които ще са на хоризонтални ниво ще се финансират от бюджета на ПТП.

Стратегически план за обща селскостопанска политика на ЕС (СПОСПЕС)

ПМДРА има допълняемост със Стратегическия план за ОСП споделяйки общи цели:

- справяне с изменението на климата и за устойчиво управление на природните ресурси;
- грижа за състоянието на селските райони и ландшафти в целия ЕС;
- поддържане на жизнеспособността на икономиката в селските райони;
- осигуряване на продоволствена сигурност за населението.

Разграничението с ПМДРА е базирано още на секторно равнище, изхождайки от ограничаването на ПМДРА само в рамките на сектор „Рибарство“ в България.

За повишаване конкурентоспособността на МСП и на селскостопанския сектор и сектор „Рибарство“ се осигурява допълняемост, включително когато проектите, кандидатите и потенциалните МИРГ по ПМДРА попадат в селски райони.

При изпълнение на подхода ВОМР ще се разграничи финансирането на изпълняваните дейности, като няма да се подкрепят едни и същи проекти. При оценката на проектите предложения ще се извършва проверка за двойно финансиране на разходите.

Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България (НПВУРБ)

Основната цел на Плана за възстановяване и устойчивост е да подкрепи икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от пандемията от COVID-19.

Компонентите, които имат допълняемост към ПМДРА са:

- Иновативна България - осигуряване на благоприятна среда за реализиране на нови продукти и процеси и развитие на иновативни предприятия с насочен фокус върху зеления преход и цифровите технологии;
- Зелена България - намаляването на въглеродния отпечатък и енергийната интензивност на икономиката и спомагането на зеления преход, ефективно управление на Националната екологична мрежа и защита и възстановяване на екосистеми и природни местообитания, мерки за подобряване на икономическата устойчивост на земеделските стопанства в контекста на климатичните промени;
- Свързана България - повишаването на конкурентоспособността и устойчивото развитие на регионите на страната, както и насърчаването на местното развитие.

Основната демаркационна линия между Плана за възстановяване и устойчивост и ПМДРА е положена чрез целевите групи, които ще се възползват от помощта. Специфичният характер на ПМДРА ограничава подкрепата единствено до операторите от сектор „Рибарство“.

В НПВУРБ няма предвидени проекти свързани с инвестиции към сектор „Рибарство“.

Национална приоритетна рамка за действие по Натура 2000 (НПРД) за периода 2014 – 2020 г.

НПРД е стратегически документ, предвиждащ необходимите финансови ресурси за изпълнение на дейности за подобряване на природозащитното състояние на видовете и природните местообитания по Директивата за местообитанията и Директивата за птиците. Тези финансови ресурси се осигуряват от различни източници: фондове на ЕС, национален бюджет, други донорски програми.

В тази връзка са определени мерки по НПРД, които да се финансират по ПМДРА. В ПМДРА са включени всички конкретни мерки от НПРД, касаещи сектор „Рибарство“.

За целите на демаркацията с НПРД следва да се има предвид, че по ПМДРА се подкрепят дейностите по управление на риболова в защитените зони по Натура 2000, а цялостното управление на защитените зони е в компетенцията на Министерството на околната среда и водите.

Рамкова програма на ЕС за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ 2021 – 2027 г. (ХЕ)

Новата рамкова програма на ЕС „Хоризонт Европа“ 2021 – 2027 г. включва компоненти, които имат допълняемост към ПМДРА и попадат в Стълб II, в следните клъстери:

- дигитализация, индустрия и космос;
- климат, енергия и мобилност;
- храна, биоикономика, природни ресурси, земеделие и околна среда.

Взаимодействието с ПМДРА се базира на потребностите в областта на мореплаването и Интегрираната морска политика (ИМП). ПМДРА подкрепя разгръщането на нови технологии и иновации, процеси и услуги, по-специално такива, които произтичат от програмата в областта на мореплаването и ИМП събирането, обработването и мониторинга на теренни данни. Разпространението на резултатите от събирането на данни се подкрепя по линия на Програмата „Хоризонт Европа“, което от своя страна допринася за изпълнението на Общата политика в областта на рибарството, ИМП, международното управление на океаните и международни ангажименти.

Мисия на ЕС: Възстановяване на океаните и водите (BOV)

Мисията ще спомогне за постигането на цели на Европейския зелен пакт в морските и сладководните басейни, като например защитата на 30% от морската зона на ЕС и

възстановяването на морските екосистеми и 25 000 км свободно течащи реки. Целите на ПМДРА са в синхрон с поставените цели за биоразнообразието в морските екосистеми, като в същото време възстановяването на свободно течащи реки ще се изпълнява чрез мерки по Национална приоритетна рамка за действие по Натура 2000 с мярка „Подобряване на природозащитния статус на видовете чрез възстановяване на надлъжната свързаност на реките“, което включва изграждане и рехабилитация на рибни проходи и премахване или минимизиране на въздействието на съществуващите бариери с финансиране от Европейския фонд за регионално развитие.

Програма за околната среда и действията по климата (LIFE)

Програма LIFE е финансов инструмент на Европейския съюз за опазване на околната среда, природата и климата на територията на ЕС. Елементите на допълняемост с ПМДРА се намират и в двете подпрограми, всяка от които обхваща по три приоритетни области:

Подпрограма „Околна среда“:

- околна среда и ресурсна ефективност;
- природа и биоразнообразие;
- управление и информация, свързани с околната среда.

Подпрограма „Действия по Климата“:

- смекчаване на изменението на климата;
- адаптация към изменението на климата;
- управление и информация, свързани с климата.

Целите на мисията да предотврати и премахне замърсяването, например чрез намаляване на пластмасовите отпадъци в морето и превръщането на синята икономика в неутрална по отношение на климата и кръгова икономика, с нулеви нетни морски емисии се допълва чрез дейностите по ПМДРА.